29/09/2024

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής Β’ Λουκά

/ Ορθόδοξες Προβολές

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής Β’ Λουκά: Λκ. στ΄ 31-36 (29-09-2024)

Πρωτότυπο Κείμενο

Εἶπεν ὁ Κύριος· καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ᾽ ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; Καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί.

Νεοελληνική Απόδοση

Είπε ο Κύριος: «Όπως θέλετε να σας συμπεριφέρονται οι άνθρωποι, έτσι ακριβώς να συμπεριφέρεστε κι εσείς σ’ αυτούς. Γιατί, αν αγαπάτε αυτούς που σας αγαπούν, ποια εύνοια περιμένετε από το Θεό; Αφού και οι αμαρτωλοί αγαπούν αυτούς που τους αγαπούν. Κι αν κάνετε καλό σ’ αυτούς που σας κάνουν καλό, ποια εύνοια περιμένετε από το Θεό; Και οι αμαρτωλοί το ίδιο κάνουν. Αν δανείζετε σ’ όσους ελπίζετε να σας τα επιστρέψουν, ποια εύνοια περιμένετε από το Θεό; Και οι αμαρτωλοί δανείζουν στους ομοίους τους για να τα πάρουν πίσω. Αντίθετα, εσείς ν’ αγαπάτε τους εχθρούς σας, να κάνετε το καλό και να δανείζετε, χωρίς να περιμένετε να πάρετε πίσω τίποτα. Έτσι, ο Θεός, που είναι καλός ακόμα και με τους αχάριστους και τους κακούς, θα σας ανταμείψει με το παραπάνω και θα σας κάνει παιδιά του. Να είστε λοιπόν σπλαχνικοί, όπως σπλαχνικός είναι κι ο Θεός Πατέρας σας».

Σχολιασμός

Ο Χρυσός Κανόνας

Η σημερινή Ευαγγελική περικοπή προέρχεται από το 6^{ο} κεφάλαιο του κατά Λουκά ιερού ευαγγελίου και αναφέρεται στον τρόπο συμπεριφοράς των χριστιανών προς τους συνανθρώπους τους. Η περικοπή αυτή είναι ένα τμήμα της Επί του Όρους ομιλίας του Ιησού Χριστού, όπως την διασώζει ο Ευαγγελιστής Λουκάς στη δική του παράλληλη διήγηση με την επωνυμία της «Επί τόπου πεδινού ομιλίας». Μέσα στην ομιλία αυτή εντάσσονται οι Μακαρισμοί, η αγάπη πρός τους εχθρούς, η κρίση

και η κατάκριση και η αξία της εφαρμογής των λόγων του Θεού.

Η διήγηση ξεκινά με τον λεγόμενο «χρυσό κανόνα» της συμπεριφοράς των χριστιανών, δηλαδή όπως θέλουμε να μας συμπεριφέρονται οι άλλοι άνθρωποι, έτσι ακριβώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε και μεις σ' αυτούς. Αν αγαπάμε μόνο αυτούς που μας αγαπούν, δεν πρέπει να περιμένουμε καμία εύνοια από το Θεό, αφου και οι αμαρτωλοί αγαπούν αυτούς που τους αγαπούν. Αν πάλι κάνουμε καλό σ' αυτούς που μας κάνουν καλό, πάλι δεν πρέπει να περιμένουμε καμιά εύνοια από το Θεό γιατί και οι αμαρτωλοί το ίδιο κάνουν. Αν δανείζουμε σε αυτούς που ελπίζουμε οτι θα μας τα επιστρέψουν πίσω, δεν πρέπει να περιμένουμε καμία εύνοια από το Θεό γιατί και οι αμαρτωλοί δανείζουν στους αμαρτωλούς με σκοπό να τα πάρουν πίσω. Αντίθετα με αυτούς, έμεις πρέπει να αγαπούμε τους εχθρούς μας να κάνουμε το καλό και να δανείζουμε χωρίς να περιμένουμε να πάρουμε τίποτα πίσω ως αντάλαγμα. Βλέπωντας αυτή μας την προσπάθεια ο Θεός, ο οποίος είναι καλός ακόμα και με τους αχαρίστους και τους κακούς, θα μας ανταμείψει με το παραπάνω και θα μας κάνει παιδιά του. Να είμαστε λοιπόν σπλαχνικοί, όπως είναι σπλαχνικός και ο Θεός Πατέρας μας.

Η αρχή της Ευαγγελικής περικοπής «καθώς θέλετε ινα ποιώσιν υμίν οι άνθρωποι, και υμείς ποιείτε αυτοίς ομοίως» αποτελεί τη βάση της χριστιανικής ηθικής με την οποία ρυθμίζονται οι σχέσεις που πρέπει να έχουμε με τους άλλους ανθρώπους. Για το λόγο αυτό έχει χαρακτηρισθεί όπως αναφέραμε ως ο «χρυσός κανόνας» της συμπεριφοράς των πιστών. Μέσα από τον χρυσό κανόνα γίνεται μια υπέρβαση του Μωσαϊκού Νόμου στον οποίο εμπεριέχεται η ανταπόδοση του κακού. «Εάν δε εξεικονισμένον η δώσει..., οφθαλμόν αντί οφθαλμού, οδόντα αντί οδόντος,...». (Αν όμως προκληθεί σωματική βλάβη τότε θα εφαρμόσετε την αρχή... οφθαλμό αντί οφθαλμού, δόντι αντί δοντιού,...) (Έξοδος 21: 23-24). Η νέα εποχή που εγκαινιάζεται με τον ερχομό του Χριστού υπερβαίνει το μέτρο της ανταπόδοσης που υπήρχε στην Παλαιά Διαθήκη και φέρνει ως μέτρο την αγάπη που δείχνουμε προς τους άλλους να είναι η αγάπη που έχουμε προς τον εαυτό μας.

Ο κανόνας αυτός εννοιολογικά, συναντάται και σε άλλες θρησκείες και φιλοσοφίες με κάποια διαφορετική παραλλαγή. Για το λόγο αυτό ασκήθηκε και ασκείται από πολλούς μια κριτική, ότι ο κανόνας αυτός δεν είναι αποκλειστικός του Χριστιανισμού αλλά υπάρχει παγκόσμια και βασίζεται πάνω στα θετικά στοιχεία που υπάρχουν μέσα στον άνθρωπο. Στην Παλαία Διαθήκη στο βιβλίο του Τωβίτ διαβάζουμε: «ο μισείς, μηδενί ποιήσεις» (4,15). Στον Κουμφουκιανισμό στην Κίνα ο Κομφούκιος διατύπωσε στη διδασκαλία του «οτι δεν θέλεις να σου κάνουν μην το κάνεις». Στην Ινδία στον Τζαϊνισμό διατυπώνεται ο σεβασμός της ζωης της ελευθερίας και της άποψης κάθε ζωντανού όντως, μέσα απο την αρχή της Ahimsa.

Στον Ιουδαϊσμό ο Ιουδαίος Ραββίνος Χίλελ έχει διατυπώσει τη φράση «Μην κάνεις στους άλλους οτι δεν θέλεις να σου κάνουν». Στην αρχαία Ελλάδα ο φιλόσοφος Σωκράτης διατυπώνει ότι, αν πρέπει να αδικούμαι ή να αδικώ, τότε επιλέγω να αδικούμαι. Η διαφορά του χρυσού κανόνα του Χριστιανισμού απο όλα αυτά που αναφέραμε πιο πάνω, έγκειται στό μέτρο της αγάπης μας πρός τους άλλους η οποία να ισοδυναμεί με την αγάπη που έχουμε πρός τον ίδιο τον εαυτό μας. Δε μένει αλλά φεύγει από τη λογική του οτι κάνεις θα σου κάνουν, έτσι για να μην σου το κάνουν μην το κάνεις. Με αυτό τον τρόπο αντιστρέφει την αρνητική διατύπωση που υπάρχει στις παραπάνω διατυπώσεις σε θετική λεγοντάς μας να αγαπούμε και τους εχθρούς μας, να κάνουμε το καλό, να δανείζουμε χωρίς να περιμένουμε να πάρουμε πίσω τίποτα γιατί ο Θεός θα μας ανταμείψει με το παραπάνω και θα μας κάνει παιδιά του.

Συνεχίζοντας την ευαγγελική περικοπή, ο Χριστός, μας θέτει κάποια ερωτήματα έτσι ώστε να γίνει πιο κατανοητό σε μας το βαθύτερο νόημα του χρυσού κανόνα που διατυπώθηκε πιο πάνω. Τα ερωτήματα αυτά είναι: αν αγαπούμε μόνο αυτούς που μας αγαπούν, αν κάνουμε καλό μόνο σ’ αυτούς που μας κάνουν καλό και αν δανείζουμε μόνο όταν είμαστε σίγουροι οτι θα μας επιστρέψουν αυτά που έχουμε δανείσει. Αν πράττουμε έτσι, πράττουμε όπως πράττουν και οι αμαρτωλοί χωρίς να έχουμε κανένα όφελος. Αυτό πράττουν και όλοι οι άνθρωποι παγκοσμίως έτσι ώστε να μπορούν να συνυπάρχουν αρμονικά μεταξύ τους. Η χριστιανική ηθική υπερβαίνει αυτό το νόμο ανάγοντας τον πιστό σε ένα επίπεδο χαρισματικό ερχόμενη να αγκαλιάσει ακόμη και τον εχθρό μας. Το να μπορούμε να αγαπήσουμε τον διπλανό μας, ακόμη και τον εχθρό μας χωρίς να περιμένουμε καμιά ανταπόδοση και κανένα όφελος απο αυτόν, αυτό υπερβαίνει το φυσικό νόμο και συνιστά το νόμο της χάριτος τον οποίο εγκαινίασε ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός με την επι γης παρουσία του.

Η αγάπη προς τον πλησίον αποτελεί για εμάς που είμαστε παιδιά του Θεού το βασικότερο σημείο όπου φαίνεται η συγγένεια μας με το Θεό. Έτσι καθώς ο Πατέρας μας είναι οικτίρμων καλούμαστε και εμείς ως παιδιά του να γίνουμε οικτίρμονες προς τους συνανθρώπους μας. Η αγάπη προς τον πλησίον μας δεν είναι κάτι το αόριστο αλλά εκφράζεται με συγκεκριμένες πράξεις αγάπης που καλούμαστε να κάνουμε μέσα από την συνύπαρξη και τη συναναστροφή μας με τους άλλους ανθρώπους. Εάν εγκλωβιστούμε στην ατομικότητα μας τότε δεν μπορούμε να αγαπήσουμε τους συνανθρώπους μας και κατ’ επέκταση τον ίδιο τον Θεό. Γι’ αυτό και ο τελικός μας στόχος πρέπει να παραμένει η αγάπη προς πάντας. Ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής μας λέει για την αγάπη ότι «Πάντων των αγαθών τέλος εστίν η αγάπη, ως προς Θεόν το των αγαθών ακρότατον και παντός αίτιον αγαθού τους εν αυτή περιπατούντας άγουσα και προσάγουσα και συνάγουσα, ως

πιστή και αδιάπτωτος και μένουσα». (Κεφάλαια διάφορα 1,26,PG 90,1189A).

Οι υποδείξεις του Χριστού στην σημερινή ευαγγελική περικοπή αποτελούν τους δείκτες της κοινωνικής συμπεριφοράς που πρέπει να έχουμε ως χριστιανοί. Ίσως σε πολλούς από μας που ζούμε σε μια κοινωνία που έχει σαν στόχο την ευμάρεια, αυτά να ακούγονται ως πράγματα αδύνατα να εφαρμοστούν. Για το χριστιανό όμως οι υποδείξεις αυτές αποτελούν τα σκαλοπάτια που θα τον οδηγήσουν προς την τελειότητα έτσι ώστε να καταστεί υιός του Υψίστου κατά τον αδιάψευστο λόγο του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Αμήν.